

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС)

навчальної дисципліни «Історія державності та культури України»
 на 2024/2025 навчальний рік

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма здобуття освіти	Заочна
Рік підготовки, семестр	1 рік, 2 семестр
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	3 кредити, 90 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Модульний контроль
Мова викладання	українська
Розміщення курсу	Google classroom

2. Інформація про викладача(чів)

1. Викладач: *Кушнір Олександр Олександрович*, доцент кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук, к.і.н., графік роботи: з 8:30 до 16:00.

2. Віртуальний офіс: o.kushnir@istu.edu.ua, графік роботи: *понеділок – субота*; графік консультацій: *середа, з 16:10 до 17:30*. Посилання на вебінар Google Meet в Google classroom.

Більше інформації про викладача можна знайти на сторінці [кафедри](#) офіційного сайту Університету.

3. Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, а також почуття патріотизму, історичної науково-обґрунтованої свідомості; надання здобувачам фундаментальних знань із історії формування української національної культури, ознайомлення з її основними етапами, процесами і подіями з найдавніших часів до сьогодення у контексті основних тенденцій розвитку світу; сприяння збагаченню духовного світу студентів, зростанню інтересу до самостійного творчого осмислення культурної спадщини, власній участі в культурному будівництві в Україні.

Завдання навчальної дисципліни:

• **ознайомлення студентів з базовими знаннями:**

- основні етапи формування української державності;
- усвідомлення української культури як самобутнього й унікального соціально-історичного явища в генезі світового співтовариства;

• **формування умінь:**

- вільно оперувати фактами і хронологічним матеріалом;
- працювати з джерелами;
- об'єктивно оцінювати місце і роль окремих осіб в історії;
- співставляти різні точки зору та обґрунтовувати свою власну (критичне мислення);
- відрізняти основні методологічні підходи до визначення суті, змісту та характеру цінностей культури;
- користуватися категоріально-понятійним апаратом теорії культури;

- сприймати, розуміти, аналізувати твори мистецтва та інтерпретувати їх художньо-образний зміст;
- розрізняти світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи;
- **розвиток у здобувачів таких комунікаційних навичок:**
- здатність до ефективної роботи у команді;
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- **формування здатності застосовувати знання та навички самостійно та відповідально:**
- застосовувати набуті знання для шанобливого ставлення до культурної спадщини України;
- збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням культурно-освітніх знань.

Навчальна дисципліна вносить вклад у формування таких компетентностей та досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Пререквізити: базові знання з дисципліни «Історія України» за програмою повної загальної середньої освіти.

Рекомендовані навчальні матеріали та ресурси

Основні:

1. Бойко О. Д. Історія України : навчальний посібник [9-те вид, вип. доп.]. Київ: Альма Матер, 2023. 560 с.
2. Брусакова О. В., Греченко В. А., Малютіна О. К. Історія України: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 386 с.
3. Зінкевич Р. Д., Ратушна О. М., Нагірняк А. Я. Історія державності та культури України : навч. посіб. ; Нац. ун-т «Львівська політехніка» ; ред. Олена Дубик. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2023. 238 с.

4. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. 2-ге вид., доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с.
5. Історія української культури: підручник / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. Київ : «Медицина», 2021. 368 с.

Додаткові:

1. Історія української державності та культури. Словник основних понять : навч.-метод. посібник / уклад. : С. В. Литвинська, Н. О. Сенчило, Л. Г. Скуратівська, Т. М. Чухліб. Київ : НАУ, 2021. 56 с.
2. Історія української культури : (від стародавніх часів до XIX століття) : ілюстрована хрестоматія : [в 3 ч.]. Ч. 1 / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Ліра-К, 2020. 319, [1] с.
3. Кушнір О. О. Hetmanate of Pylyp Orlyk: the struggle for Ukrainian statehood. Україна та світ: сучасні парадигми розвитку суспільства: колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024. 148 с., С. 57-71. DOI: 10.61718/mon.
4. Кушнір О. О. Praying for Stalin and Khrushchev: atheist propaganda in the Ukrainian SSR (1940s – 1960s). Гілея науковий вісник. Київ: «Видавництво «Гілея», 2024. Вип. 197-198 (№ 7-8). 106 с., С. 85-90. DOI: [https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.7-8\(197-198\).13](https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.7-8(197-198).13).
5. Кушнір О. О. The cross between the sickle and hammer: anti-religious politics in soviet Ukraine (1918 – 1930s). Гілея: науковий вісник. Київ: «Видавництво «Гілея», 2024. Вип. 195-196 (№ 5-6). 92 с., С. 73-79. DOI: [https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.5-6\(195-196\).09](https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.5-6(195-196).09).
6. Кушнір О. О. The phenomenon of Les Kurbas as the Founder of Modern Ukrainian Theatre. Гілея науковий вісник. Київ: «Видавництво «Гілея», 2024. Вип. 199-200 (№ 9-10). 89 с., С. 57-62. DOI: [https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.9-10\(199-200\).08](https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.9-10(199-200).08).
7. Кушнір О. О. The reformist activities of Les Kurbas in Ukrainian theatre and its impact on Ukrainian cinema in the 1920s – 1930s. Гілея науковий вісник. Київ: «Видавництво «Гілея», 2024. Вип. 201-202 (№ 11-12). 119 с., С. 78-83. DOI: [https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.11-12\(201-202\).10](https://doi.org/10.31392/Hileya-HISTORICAL-2024.11-12(201-202).10).
8. Нефьодов Д. В. Новітня історія України: навчальний посібник для дистанційного навчання. Д. В. Нефьодов. Миколаїв : Іліон, 2021. 400 с.
9. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 319 с.
10. Сабадаш Ю. С. Історія української культури : курс лекцій для студ. усіх спец. ОС «Бакалавр» ден. та заоч. форм навчання / Ю. С. Сабадаш, Ю. М. Нікольченко, Л. Г. Дабло ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; МОН України, Маріупольський держ. ун-т, Історичний ф-т, Кафедра культурології та інформаційної діяльності. Київ : Ліра-К, 2021. 229, [1] с.
11. Світлична, В. В. Історія України : навч. посібник / В. В. Світлична. 9-те вид., доп. Київ : Каравела, 2019. 408 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека української поезії: <http://poetry.uazone.net/>.
2. Відділ пам'яток української культури Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського: http://archeos.org.ua/?page_id=177.
3. Електронна бібліотека «Культура України» Національної бібліотеки імені Ярослава Мудрого (колишня Парламентська бібліотека): <http://elib.nplu.org/>.
4. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАНУ ім. М. Рильського: <http://www.etnolog.org.ua/>.
5. Інститут проблем сучасного мистецтва НАМУ: <http://www.mari.kyiv.ua/>.
6. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ у Львові: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/>.
7. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії: <https://uahistory.co/>.
8. Львівська Національна академія мистецтв: <http://lnam.edu.ua/uk/>.

9. Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури України: <http://naoma.edu.ua>.
10. Сайт Інституту історії України: <http://www.history.org.ua>.
11. Сайт містить джерела і літературу з історії України: <http://www.litopys.org.ua>.
12. Сайт Національної бібліотеки України імені В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
13. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org/>.
14. Сайт ПрАТ «Інститут передових технологій», на якому розміщено інтернет-версії електронних навчальних атласів, контурних карт, стінних карт, підручників з історії, географії, картографії, розробки уроків, методичні рекомендації: <http://osvitanet.com.ua>.
15. Часопис «Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв»: <http://www.ksada.org/4public.html>.
16. Часопис «Народна творчість та етнологія»: <http://nte.etnolog.org.ua/>.
17. Часопис «Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва»: <http://txim.history.knu.ua/>.
18. Часопис «Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії»: <http://um.etnolog.org.ua/>.

4. Організація вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Форми занять (найменування, кількість годин)	Форми контролю	Максимальна кількість балів
Тема 1. Початок формування української державності та культури. Княжа доба			
	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Самостійна робота – 11 год	Перевірка домашнього завдання	7
Тема 2. Державні та культурні колізії в другій половині XIV – першій половині XVII ст.			
	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка домашнього завдання	6
Тема 3. Українське козацтво: значення для історії та культури (друга половина XVII – XVIII ст.)			
	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Практичне заняття – 1 год.	Перевірка практичного завдання	2
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка домашнього завдання	4
Тема 4. Національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.			
	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка домашнього завдання	7
Тема 5. Боротьба за українську державність на початку XX ст. Культуротворчі процеси			
	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Практичне заняття – 1 год.	Перевірка практичного завдання	2
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка індивідуального завдання	4
Тема 6. Українська державність і культура в міжвоєнний період (1920 – 1930-ті рр.)			
	Практичне заняття – 1 год.	Перевірка практичного завдання	2
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка домашнього завдання	6
Тема 7. Державо- та культуротворчі процеси в радянський період (1939 – 1991 рр.)			
	Практичне заняття – 1 год.	Перевірка практичного завдання	2
	Самостійна робота – 10 год	Перевірка домашнього завдання	6
Тема 8. Відновлення державності України та культурне відродження (1991 р. – сьогодення)			

	Лекція - 1 год.	Опитування	1
	Самостійна робота – 9 год	Перевірка домашнього завдання	5
Разом поточна робота			60
	Модульний контроль	Комп'ютерне тестування	40
Разом за кредитним модулем			100

5. Політика навчальної дисципліни

5.1. Політика щодо відвідування занять

- аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з розкладом, який розміщений на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Розклад](#));
- права, обов'язки та основні правила поведінки здобувачів освіти протягом навчання в Університеті регламентується [Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів](#).

5.2. Політика оцінювання навчальних досягнень здобувачів

- система, шкали та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Заводі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#);
- орієнтовані критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Орієнтовані критерії](#)).
- критерії оцінювання виконаних завдань практичних занять. Неповна відповідь (усна чи письмова) на один пункт з плану практичного заняття – 1 бал, повна відповідь – 2 бали. Максимум балів за практичне заняття – 2;
- критерії оцінювання виконаних завдань самостійної роботи. Кожна правильна відповідь на одне завдання самостійної роботи – 1 бал. Максимум балів за самостійну роботу – 4-7 балів (в залежності від теми);
- визначені силабусом навчальні завдання є обов'язковими для виконання здобувачами освіти. Розподіл балів за окремі завдання вказаний у розділі 4 «Організація вивчення навчальної дисципліни»;
- можливість набору додаткових балів здобувачем. Написання студентського реферату, який є стислим переказом в письмовій формі результатів вивчення певної проблеми, підсумків наукової роботи. Для підготовки реферату необхідно ознайомитись із висвітленням вибраної проблеми в підручнику та опрацювати додаткову літературу. Критично проаналізувавши прочитане, необхідно скомпонувати матеріал так, щоб важливі теоретичні положення чи міркування ілюструвались яскравими прикладами, фактами чи наочним матеріалом. Підготовка за захист реферативних робіт передбачено в рамках семінарських занять. Максимум балів за реферат – 5;
- максимальна кількість балів за поточну роботу упродовж кредитного модуля становить 60 балів, мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового оцінювання кредитного модуля становить 30 балів; максимальна кількість балів за підсумкове оцінювання модульного контролю становить 40 балів (кожна правильна відповідь – 1 бал);
- можуть бути визнані та зараховані (повністю чи частково) у межах навчальної дисципліни результати навчання, досягнуті здобувачем поза навчальними заняттями в ЗВО «МНТУ» через формальну освіту (на основі додатку до диплому чи академічної довідки), що регулюється [Положенням про організацію освітнього процесу](#), або неформальну, інформальну освіту (через процедуру визнання, яка регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти).

5.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання

- усі передбачені програмою завдання мають бути виконані у встановлені викладачем терміни;

- робота, яка здається здобувачем менше ніж за п'ять робочих днів до модульного контролю без поважних причин, не перевіряється викладачем;
- здобувачу, який не здав роботу у встановлені терміни з поважних причин, надається можливість здати її після встановленого терміну за погодженням із викладачем;
- ліквідація академічної заборгованості відбувається у встановлені графіком освітнього процесу терміни та у порядку, передбаченому у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

5.4. Політика дотримання принципів академічної етики та доброчесності

- здобувачі мають дотримуватись принципів академічної етики та доброчесності наведених у [Кодексі академічної етики](#) та [Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).
- порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність, передбачену чинним законодавством та наведеним вище положенням;
- Університет визнає важливість різноманітності студентського контингенту і прагне до створення комфортного інклюзивного та справедливого середовища для навчання різних категорій здобувачів. Будь-яка поведінка (включно з переслідуваннями, сексуальними домаганнями, дискримінацією, розпалюванням ворожнечі), яка загрожує цій атмосфері, не допускається. Інформація про прояви такої поведінки учасниками освітнього процесу під час занять має бути негайно доведена до викладача навчальної дисципліни чи адміністрації Університету.

5.5. Політика оскарження результатів підсумкового контролю

Порядок оскарження результатів підсумкового контролю (кредитний модуль чи атестація) регулюється розділом 6 [Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

6.6. Політика комунікацій

Комунікації з викладачем:

- усі обов'язкові для виконання завдання з навчальної дисципліни, рекомендації до їх виконання, максимальна кількість балів та дедлайни викладені у розділі «Завдання» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі важливі повідомлення для здобувачів викладач розміщує у розділі «Стрічка» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі виконані завдання здобувач повинен завантажувати для перевірки до навчального курсу у Class Room;
- викладач перевіряє виконане здобувачем завдання протягом наступних п'яти робочих днів після завантаження роботи та виставляє отриману оцінку до електронного журналу навчального курсу у Class Room;
- при проведенні заняття у форматі відеоконференцій камери здобувачів мають бути ввімкнені протягом усього заняття;
- індивідуальні консультації викладач надає здобувачам офлайн у приміщенні та за графіком, визначеним у силабусі, або онлайн у віртуальному офісі за визначеним графіком.

Комунікації в групі

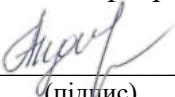
Викладач заохочує дискусії із спірних питань та проблем, що розглядаються у межах навчальної дисципліни, висловлювання власної точки зору здобувачів на предмет їх вирішення. Обговорення та дискусії мають вестись у обстановці поваги до іншої точки зору, шанобливого ставлення до думок опонентів. Критика має бути конструктивною та обґрунтованою.

Силабус навчальної дисципліни складено доцентом кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук, кандидатом історичних наук, Олександром КУШНІРОМ.

«Погоджено»

Гарант освітньої програми

доктор психол.наук, Ксенія АНДРОСОВИЧ

(підпис)

Ухвалено рішенням кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук (протокол №7 від 10 січня 2025 року)

Завідувачка кафедри

доктор психол. наук, Ксенія АНДРОСОВИЧ

(підпис)